પ્રોજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ બુક

ધોરણ 9



વિદ્યાર્થીનું નામ _____ રોલ નંબર _____

શાળાનું નામ _____ વર્ગ _____

મારા વિશે વધુ જાણો...

માતાનું નામ: _____

પિતાનું નામ: _____

શાળામાં અભ્યાસ કરતાં ભાઈ/બહેનનાં નામ અને ધોરણ:

_____

_____

_____

મારી જન્મ તારીખ : _____

બેંક ખાતા નંબર : _____

બેંકનું નામ : _____ IFSC કોડ _____

વજન : _____ ઊંચાઈ : _____

બ્લડ ગ્રૂપ : _____ BMI : _____

મારો શોખ : _____

મારો પ્રિય રંગ : _____

મારી પ્રિય રમત : _____ રાષ્ટ્રીય રમત : _____

મારું પ્રિય પક્ષી : _____ રાષ્ટ્રીય પક્ષી : _____

મારું પ્રિય પ્રાણી : _____ રાષ્ટ્રીય પ્રાણી : _____

મારું પ્રવાસનું પ્રિય સ્થળ : _____

મારા પિતાનો વ્યવસાય : _____

મારી માતાનો વ્યવસાય : _____

મારા મિત્રોનાં નામ : _____

_____

_____

વાલીની સહી શિક્ષકની સહી

*(વિદ્યાર્થીએ વાલી તથા શિક્ષકની મદદથી નોંધ કરવી.)

પ્રેરણા

ડૉ. રતનકંવર એચ. ગઢવીચારણ (IAS)

સ્ટેટ પ્રૉજેક્ટ ડાયરેક્ટર, સમગ્ર શિક્ષા

માર્ગદર્શન

પ્રકાશ ત્રિવેદી

નિયામક, જી.સી.ઈ.આર.ટી.

ગાંધીનગર

એસ. જે. ડુમરાળિયા

સચિવ, જી.સી.ઈ.આર.ટી.

ગાંધીનગર

ડૉ. એમ. એમ. પટેલ (GAS)

એ.એસ.પી.ડી., સમગ્ર શિક્ષા

ગાંધીનગર

મહેશ મહેતા

સચિવ, સમગ્ર શિક્ષા

ગાંધીનગર

સંકલન

ધર્મેશ રામાનુજ
ડૉ. ભાર્ગવ ઠક્કર
અનિલકુમાર ઉપાધ્યાય
અતુલભાઈ પંચાલ
સુચિતકુમાર પ્રજાપતિ
સંજયભાઈ ચૌધરી
રીઝવાનાબેન મિરઝા
હેમલબેન પંડ્યા
નિરવ મિસ્ત્રી

લેખક-સંપાદન

અંકુરભાઈ દેસાઈ
કંદર્પભાઈ જોશી
બ્રિજેશભાઈ પાંચાણી
ખોડીદાસ મોહનભાઈ શિયાળ
પુનમબેન જોષી
બાબુભાઈ પટેલ
દિપકભાઈ રાજ્યગુરુ
આશિષ રામાણી
અર્ચનાબેન દવે
રૂપલ સુનિલભાઈ ધ્રુવા
મીરાબેન ડોડીયા
અંકલેશ ચંદુલાલ કોરડે
કૃપાબેન આર. નાકર
નરેશભાઈ કે. કુંભાર
અનામિકાબેન ત્રિવેદી
હિમાંશુ મહેતા
નિલમબેન પટેલ
સંજયભાઈ બી. વાળોદરા

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિબુક આમુખ

રાષ્ટ્રીય શિક્ષણનીતિ-2020 અનુસાર બાળકની શીખવાની પ્રક્રિયા માત્ર વર્ગોમાં જ થાય તેવું નથી, આસપાસના પર્યાવરણ, મિત્રો, સગાંવહાલાં, ઘર, પડોશ અને અન્ય સ્રોતમાંથી પણ શીખવાનું બનતું હોય છે. બાળકોની શીખવાની શરૂઆત પ્રશ્નો જિજ્ઞાસા અને કુતૂહલતાથી થતી હોય છે. બાળકો પોતાના મનમાં ઉદ્‌ભવતી સમસ્યાઓનું સમાધાન આસપાસના પર્યાવરણમાંથી જાતે કરતાં હોય છે. એટલે તેઓ રમતાં-રમતાં, ગીતો ગાતાં, ચિત્રો દોરતાં, તોફાન મસ્તી કરતાં પણ સતત શીખવાની દિશામાં જ કામ કરી રહ્યાં હોય છે. આ બધી સમસ્યા ઉકેલની બાબતો તરફ બાળકો જતાં હોય ત્યારે તેમની જાણ બહાર પણ ચોક્કસ એક સોપાનની પ્રક્રિયામાંથી પસાર થતાં હોય છે.

આવી જ બાબતને ધ્યાને લઈ રાજ્યની શાળામાં અભ્યાસ કરતાં બાળકોમાં પોતાના શીખવાના ભાગરૂપ અભ્યાસક્રમની અગત્યની બાબતો, તેના સાથે સંકળાયેલા વિશેષ જ્ઞાન અને સ્થાનિકતાને ધ્યાને લઈ આ પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિબુકનું નિર્માણ કરવામાં આવ્યું છે. આ પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિબુકથી બાળકોમાં શીખવાની નવી નવી બાબતોમાં જિજ્ઞાસાનું નિર્માણ, પ્રૉજેક્ટ બાદ શીખેલી બાબતોથી જ્ઞાનમાં વધારો, શીખેલી બાબતોથી જે જ્ઞાન મળ્યું હશે તેનાથી આજીવન કશુંક બોધરૂપ પ્રાપ્ત થવાથી ક્રિયામાં પરિવર્તન, શીખવાનાં વિવિધ રસ્તાઓની ઓળખ થવાથી કૌશલ્ય વિકાસ તથા સશક્તિકરણ નિર્માણ અને શીખવા માટે અન્યની મદદ કે સહભાગીતા મેળવવાનો પ્રયાસ કરી ટીમવર્ક તરફ જઈ શકશે.

વર્ગશિક્ષણમાં પ્રાપ્ત કરેલ જ્ઞાનની સીમાઓ આ પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિબુકના માધ્યમથી વિસ્તરીને સ્વપ્રયત્ને તેમજ સહપાઠી શિક્ષણ અને શિક્ષકશ્રીના માર્ગદર્શનથી જ્ઞાન પ્રાપ્તિની દિશામાં પગરણ માંડશે. પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિબુકમાં ચાર પ્રકારનાં સ્વરૂપોને સમાવવાનો પ્રયાસ કરેલો છે. અભ્યાસક્રમ સંબંધી અધ્યયન નિષ્પત્તિ આધારિત, વિશેષ સંદર્ભ આધારિત, સ્થાનિક બાબતો આધારિત અને મુક્ત કે સ્વતંત્ર અભિગમ આધારિત. આ ચાર પ્રકારના પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિના આયામોથી શિક્ષક અને બાળકોની શીખવા-શીખવવાની વર્ગપ્રક્રિયા વધુ બળવત્તર બનશે તે અપેક્ષા છે. આ પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિબુકનાં વિષયો અને ક્ષેત્રો બાળકોના પાઠ્યપુસ્તકો સાથે અનુબંધિત છે પરંતુ તે કરવા માટેનો ભાર બાળકો પર ન આવે તેની કાળજી શિક્ષક પક્ષે લેવાની

છે. પ્રોજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ કાર્ય દરમ્યાન બાળકો શિક્ષક, શાળાનાં સંસાધનો, મિત્રો, વાલી, પોતાના સ્થાનિક સ્રોત અને અન્ય સહયોગીઓની મદદ લે માટેનું માર્ગદર્શન પણ આપવું જોઈએ. આ પ્રોજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ કાર્યમાં ઘર પરિવાર પણ એટલો જ રસ દાખવે તે પણ ઇચ્છનીય છે.

જાતે શીખવાની પ્રક્રિયામાં સહભાગી આ પ્રોજેક્ટ-પ્રવૃત્તિબુકનો અભિગમ રાજ્યની શાળાઓમાં પ્રથમવાર મૂકી રહ્યા હોઈ આપના તરફથી અનુભવોના આધારે સૂચનો કે પ્રતિભાવો પ્રાપ્ત થશે તે પ્રોજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ બુકને વધુ ઉત્તમ બનાવવા માટે મદદરૂપ બનશે. રાજ્યના શિક્ષણની ગુણવત્તા અને બાળકોની Self learning અંગે વધુ અસરકારક બનવા માટે આ પ્રોજેક્ટ-પ્રવૃત્તિબુક નિમિત્ત બને તે માટે શુભકામનાઓ.

ડૉ. રતનકંવર એચ. ગઢવીચારણ (IAS)
સ્ટેટ પ્રોજેક્ટ ડાયરેકટર
સમગ્ર શિક્ષા, ગાંધીનગર
ગુજરાત રાજ્ય

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિબુક શિક્ષક-વાલી માટે સંદેશ...

પ્રિય શિક્ષક ભાઈ બહેનો અને વાલીઓ

નમસ્કાર.

શિક્ષણ એ જ્ઞાન, કૌશલ્ય, માન્યતાઓ અને જીવનઘડતર માટેની સંપાદનની પ્રક્રિયા છે. બાળકની શિક્ષણ મેળવવાની શરૂઆત પોતાના પરિવારમાંથી થાય છે. પછી બાળક પોતાના આસપાસના વાતાવરણ અને શાળામાંથી શીખવાના અનુભવો એકત્રિત કરી જાતે શીખવાનો પ્રયાસ કરે છે. જાતે શીખવાની પ્રક્રિયા બાળકને અવલોકન, સમજવા અને અનુભૂતિ કરવાનું, શિષ્ટતાથી કાર્ય કરવાનું, સર્જનાત્મક બનવાનું શીખવે છે. બાળકોમાં રહેલી સર્જનાત્મકતાને પોષવા માટે, ખીલવવા માટે રાજ્યની શાળાઓમાં અભ્યાસ કરી રહેલા બાળકો માટે આ પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિપોથી બુકનું નિર્માણ કરવામાં આવ્યું છે.

સામાન્ય રીતે શીખેલી બાબતોને માત્ર સાંભળેલ હોય તો આગળ જતાં ભૂલી જવાનો ડર રહે છે, જોવાથી લાંબો સમય યાદ રહે છે પરંતુ જો જાતે કરેલ હોય તો જીવનપર્યંત યાદ રહે છે. પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ બુકનો મુખ્ય હાર્દ એ જ છે કે બાળકો શીખવાની પ્રક્રિયા જાતે કરે અને આજીવન પોતાના જ્ઞાનમાં વધારો કરે. અહીં અભ્યાસક્રમ અનુબંધિત અધ્યયન નિષ્પત્તિઓના, જે તે ધોરણ, વિષય અને વયની રુચિ અને જરૂરિયાત મુજબના, સ્થાનિકતાને સમાવતા અને મુક્ત કે સ્વતંત્ર પ્રકારના પ્રૉજેક્ટ આપીને બાળકોને જાતે શીખવાની બહુ મોટી તક ઊભી કરી રહ્યા છીએ.

આ પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ બુક વર્ગ શિક્ષણ સાથે સમયાંતરે સતત ચાલતી પ્રક્રિયા રહેશે. પ્રારંભિક શિક્ષણનાં પ્રથમ ડગલાંથી બાળકો જાતે પ્રાયોગિક ક્રિયા કરી શીખવાનો પ્રારંભ કરે તે આશયથી નિર્માણ થયેલી આ પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિબુકના ઉપયોગ પહેલાં અહીં આપેલ કેટલીક બાબતો આપણે સમજવી જરૂરી છે.

- અહીં આપેલ પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિમાં વિવિધ પ્રકારે પ્રૉજેક્ટ્સ-પ્રવૃત્તિ આપવાનો પ્રયાસ કર્યો છે. અવલોકન, સર્વેક્ષણ, વાંચન, મુલાકાત, પ્રવૃત્તિલક્ષી, અનુભવયુક્ત અને રિસોર્સ આધારિત પ્રૉજેક્ટનો સમાવેશ થયેલો છે. કેટલીક પ્રવૃત્તિઓ કરીને તેનો અનુભવ માત્ર લખવાનો છે જ્યારે કેટલીક પ્રવૃત્તિઓ કરી તેની આધારભૂત માહિતી લખવાની, દોરવાની કે ચિત્ર દ્વારા ચિપકાવવાની પણ છે.

- આ પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિબુક વર્ગશિક્ષણને વધુ બળવત્તર બનાવવા માટે છે, નહિ કે વધારાના અભ્યાસની સામગ્રી. એટલે બાળકોમાં આ બુકનો ઉપયોગ વધુ રસપૂર્વક પરંતુ ભાર વિહીન રીતે થાય તેની કાળજી લઈશું. ટૂંકમાં વર્ગશિક્ષણને સહાયક છે તેવું થવું જોઈએ.
- અહીં આપેલા પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ પૈકી શરૂઆતનાં અભ્યાસક્રમ આધારિત અને અધ્યયન નિષ્પત્તિ અનુબંધિત હશે. જેથી આ પ્રકારનાં પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ કર્યા બાદ બાળકોને એ સમજ સતત આપવી જરૂરી છે કે તેઓ જે માહિતી એકત્રિત કરી રહ્યા છે તે પણ ભણવાનો જ ભાગ છે. ભવિષ્યમાં તેઓના વિકાસ સંદર્ભે ઉપકારક રહેશે તે પણ જણાવવું રહ્યું.
- આ બુકના પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ કરવા માટે બાળકોને ઓછામાં ઓછું એક સપ્તાહ અને વધુમાં વધુ એકાદ માસ જેટલો સમય આપવો જરૂરી છે. કેટલીક સંકલનની પ્રવૃત્તિઓ પૂરા વર્ષ દરમ્યાન ચાલે તેવા પ્રકારની પણ આપવાનો પ્રયાસ કરાયો છે.
- આપેલા પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિનાં શીર્ષક સાથે તેમાં શું કરવાનું છે તેની પ્રારંભિક માહિતી આપવામાં આવેલી છે જેનાથી શિક્ષકોને માર્ગદર્શનમાં અને બાળકોને પ્રવૃત્તિ માટેની દિશા મળી રહે.
- જે તે પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિમાં બાળકોએ શું કરવાનું છે તે શિક્ષક દ્વારા સ્પષ્ટતા કરવાની છે પરંતુ કઈ રીતે? ક્યાંથી? કેવી રીતે કરવાનું છે? તે બાળકો દ્વારા કરવામાં આવે તે મહત્ત્વનું છે. આ સ્વતંત્રતા જ પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ બુકનો હાર્દ છે કે દરેકે જાતે શીખવા માટે મથામણ કરવાની છે અને માહિતીના આધારે અનુભવ સાથે ચોક્કસ તારણ પર જવાનું છે.
- પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ બુકમાં આપેલા સોપાનો માત્ર સૂચક છે કે બાળકોએ કઈ રીતે આગળ વધવું. પરંતુ કોઈને પોતાની રીતે પણ માહિતી મેળવવી કે પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ કાર્ય કરવું હોય તેની પણ સ્વતંત્રતા અપાયેલ છે.
- કેટલાંક પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ દરમ્યાન બાળકો મૉડેલ, રમકડું, સાધન-સામગ્રી નિર્માણ કરશે. આ બધી અલગથી નિર્માણ થતી બાબતોનું નિદર્શન અને પ્રદર્શન પણ થાય તેની કાળજી લેવાની રહેશે.
- પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિબુકમાં માહિતી સાથે આપેલ પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ સિવાય શિક્ષકે પોતાના વર્ગના બાળકોની રુચિ, વય, વિષય, ક્ષમતા, સ્થાનિકતા અને અન્ય બાબતોને ધ્યાને લઈ કરવા માટેના પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ માટે પણ સ્વતંત્ર પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિની જગ્યા આપવામાં આવેલ છે.

- આપેલા દરેક પ્રૉજેક્ટ્સ-પ્રવૃત્તિમાં વિદ્યાર્થીઓ શીખવા માટે જાતે જ ઉત્તમ અવલોકન, પરીક્ષણ, પૃથક્કરણ અને નિરીક્ષણ કરે તે માટેની સમૂહમાં સૂચના અને દૃષ્ટાંતો પુરા પાડવા.
- આ પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિમાં વિદ્યાર્થીઓ સહેલાઈથી માહિતી શોધી લાવે કે સમાન માહિતી એકત્રિત કરે તો પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિની ગરિમા રહેતી નથી અને વિદ્યાર્થીઓની રૂચિ પણ ઓછી થઈ જાય છે તેથી દરેક પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ કંઈક નવીન બાબત શીખવે છે તેવો હેતુ વિદ્યાર્થીઓને સમજાવવો જરૂરી છે.
- પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિબુકમાં અનુભવ સાથે માહિતી એકત્ર કરવા માટે કેટલાક મૂળભૂત સોપાનો આપેલા છે જેથી વિદ્યાર્થીઓને ક્રમશઃ કઈ રીતે આગળ વધવું તેનું માર્ગદર્શન મળી રહે. આ સોપાનો દ્વારા વિદ્યાર્થીઓ જાતે શોધખોળ કરીને મૂળભૂત જ્ઞાનના આયામો સુધી પહોંચી શકે તેવો પ્રયાસ કરાયો છે.
- શિક્ષક દ્વારા વિદ્યાર્થીના પ્રૉજેક્ટનું કાર્ય પૂર્ણ થયા બાદ વર્ગમાં દરેકને પોતાના પ્રૉજેક્ટની માહિતી આપવા માટે પૂરતો સમય આપવો જરૂરી છે, જેથી દરેકની વાતમાં કોઈ અલગ બાબત હોય તે નવાચારની જાણ થાય.
- પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ દરમિયાન માતાપિતા, શાળા-વર્ગ પુસ્તકાલય, સોશીયલ મીડિયા, મોબાઈલ-ઈન્ટરનેટ જેવી બાબતો મુખ્ય ભૂમિકા ભજવતા હોવાથી તેની મદદ માટે પૂરતું માર્ગદર્શન પૂરું પાડવું.
- કેટલાંક પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ દરમિયાન વિદ્યાર્થીઓને ગામના સ્થાનિક કારખાના, સંસ્થા, દુકાન, સ્થળોની મુલાકાત લેવાનું બનશે જેથી શિક્ષક દ્વારા વિદ્યાર્થીઓને મુલાકાત દરમ્યાન ધ્યાનમાં રાખવાની બાબતો અને નિયમો કે સૂચનાઓની સમજ આપવામાં આવે તે જરૂરી છે.
- પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ દરમિયાન નિર્માણ થયેલ મોડેલ્સ કે સાધન-સામગ્રી વર્ગ અને શાળાના પરિસરમાં દરેકને જોવા મળે તેવું આયોજન કરવું જોઈએ.
- પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિના કાર્ય બદલ વિદ્યાર્થીઓને વધુમાં વધુ પ્રોત્સાહન મળી રહે તે માટે વિશેષ પ્રયાસો થવા જરૂરી.
- અગાઉ કહ્યું તેમ આ પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ ભણવાના ભાગરૂપ છે પરંતુ તેનો ભાર ન દેખાય તે રીતે પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ કરાવવી વિદ્યાર્થીઓમાં રસ, ઉત્સુકતા અને રૂચિ ઉત્પન્ન થાય તેવું કરવું જોઈએ.

- કેટલાક પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ માટે વિદ્યાર્થીઓના નાના-નાના સમૂહ બનવવાના થશે પરંતુ અહી તે બાબત પર ખાસ ધ્યાન આપવું જોઈએ કે દરેક વિદ્યાર્થીનાં અનુભવો અલગ-અલગ હોય અને કોઈ એકસમાન એકબીજાની કૉપી ન કરે.
- **ટૂંકમાં આ પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિબુક દ્વારા રાષ્ટ્રીય શિક્ષણનીતિ-2020 અનુસાર વિદ્યાર્થીઓને અભ્યાસક્રમના માધ્યમે સર્જનાત્મકતા મળી રહે અને તે સાથે જૂથ ભાવના, વિચારોનું આદાન-પ્રદાન, સમસ્યા નિવારણ માટેની જાગૃતિ, સમુદાય માટે ઉપયોગિતા, લોકસંપર્ક, શીખવા માટેની પહેલવૃત્તિ, વાસ્તવિક જીવનની પરિસ્થિતિનો અનુભવ, મૌલિક સર્જન, ઉત્તરદાયિત્વ, સહભાગિતા, માહિતી માટેનું આયોજન, પ્રત્યાયન, તર્ક-કલ્પના-નવાચારનું સ્થાપન, સંદર્ભ સ્રોતનો ઉપયોગ અને જાતે શીખવા માટેની તકો પ્રાપ્ત થાય તે માટેના પ્રયાસો કરવામાં આવ્યા છે તેને ધ્યાને લઈ ઉપયોગ થાય તે અપેક્ષિત છે.**

બહુહેતુક બાબતોને આવરી લઈને પ્રથમવાર નિર્માણ થયેલી આ પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ બુકનાં ઉપયોગ દ્વારા સંશોધનાત્મક પ્રવૃત્તિનો વિકાસ થાય તે માટે શુભેચ્છાઓ.

(મહેશ મહેતા)
સચિવ
સમગ્ર શિક્ષા, ગુજરાત રાજ્ય

અનુક્રમણિકા

ક્રમ	પ્રોજેક્ટ-પ્રવૃત્તિનું નામ	પા.નં.
1.	પ્રાર્થના	10
2.	મારા સાથી શબ્દો	12
3.	My advertisement	14
4.	મારી વાર્તા	16
5.	શ્લોક	18
6.	આપણા વૈજ્ઞાનિકો	20
7.	who am I?	22
8.	મારું ગીત	24
9.	મારા પ્રશ્નો	26
10.	મેરે મુહાવરે...	28
11.	વાર્તા	30
12.	જમીન વગરનો છોડ	32
13.	મારું પુસ્તક	34
14.	My Product list	36
15.	મારું મિલેટ (જાડું ધાન્ય)	38
16.	મારું ગીત	40
17.	My quotation	42
18.	શબ્દકોશ	44
19.	શબ્દ ઓળખ	46

ક્રમ	પ્રોજેક્ટ-પ્રવૃત્તિનું નામ	પા.નં.
20.	મારું પુસ્તક	48
21.	મારી યાત્રા	50
22.	મારી મિલેટ વાનગી	52
23.	મારો પ્રયાસ	54
24.	સમીકરણ બનાવતા શીખો	56
25.	અંધશ્રદ્ધા નિવારણ	58
26.	વેશભૂષા	60
27.	સેવાભાવ	62
28.	મારો મિત્ર	64
29.	સ્થાનિક સર્જન	66
30.	વ્યસનમુક્તિ	68
31.	સ્વદેશી	70
32.	અંગદાન-મહાદાન	72
33.		74
34.		76
35.		78
36.		80
37.		82
38.		84
39.		86

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિના સંભવિત સોપાનોની સમજ

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ નંબર : .....

અહીં પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ દરમ્યાન વિદ્યાર્થીએ કરવાની બાબતોની સમજ આપવામાં આવશે. પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ દરમિયાન અને બાદમાં શું-શું કરી શકાય? પ્રૉજેક્ટની થીમનું વિષયવસ્તુ અને તેમાં કઈ-કઈ બાબતોની કાળજી લેવાની તેની પણ વાત મુકાશે. દરેક પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ સમજની વાત મુકવામાં આવશે.

- પ્રૉજેક્ટનું નામ : _____
- વિષય : _____
- ક્યા એકમ સાથે અનુબંધ ? _____
  (જો પ્રૉજેક્ટ કોઈ એકમ સાથે સુસંગત હશે તો તેની વિગત હશે)
- પ્રૉજેક્ટ શરુ કર્યા તારીખ પ્રૉજેક્ટ પૂર્ણ કર્યા તારીખ અથવા દિવસો અથવા સમયગાળો :
  _____
  (અહીં પ્રૉજેક્ટ શરુ કર્યા તારીખ અને પ્રૉજેક્ટ પૂર્ણ કર્યા તારીખ હશે)
- પ્રૉજેક્ટ સંદર્ભ સ્રોત : (અહીં પ્રૉજેક્ટ દરમ્યાન ઉપયોગમાં લેવાયેલ સાધન-સામગ્રી, સહાયક બાબતો જેવી કે પાઠ્યપુસ્તકો, શાળા-વર્ગ પુસ્તકાલય, મોબાઈલ, વર્તમાનપત્રો, સામયિકો, ટીવી, રેડિયોની વિગત હશે)
- પ્રૉજેક્ટમાં સહભાગી વ્યક્તિઓ (અહીં પ્રૉજેક્ટ દરમ્યાન શિક્ષક, મિત્રો, માતા-પિતા, સગાંવહાલાં, પડોશી, વ્યવસાયકારો, સંસ્થાના વડાઓ જેની મદદ લીધી હશે તેના નામ હશે)
- પ્રૉજેક્ટ દરમ્યાન શું-શું કર્યું?
  (અહી પ્રૉજેક્ટ દરમ્યાન જે-જે તબક્કાવાર પ્રક્રિયા થઈ હશે તેની વિગતો હશે)
- પ્રૉજેક્ટ પૂર્ણ કર્યા બાદ શું-શું પ્રાપ્ત થયું?
- (અહીં પ્રૉજેક્ટ દરમ્યાન શું જાણવા મળ્યું? શું માહિતી મળી તેની વિગતો હશે
- માહિતી લેખન, ફોટોગ્રાફ, ડ્રૉઇંગ માટેની પણ જગ્યા આપેલ છે.

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

વાલીની સહી : _____

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ - 1 પ્રાર્થના

તમે રોજિંદા જીવનમાં ઘરે, શાળામાં અને ધર્મસ્થાને જાઓ ત્યારે ભગવાનને પ્રાર્થના કરતાં હશો. અહીં તમારે એવી પ્રાર્થના લખવાની છે જે તમારી શાળામાં બોલાતી ન હોય અને પાઠ્યપુસ્તકમાં પણ ક્યાંય છાપેલી ન હોય. આવી એક પ્રાર્થના અલગથી કોઈ પુસ્તક, મિત્ર, વ્યક્તિ પાસેથી મેળવીને લખો. સાથે-સાથે આ પ્રાર્થનાનો અર્થ પણ લખવો જેથી આ પ્રાર્થના શબ્દોનો પણ તમને ખ્યાલ આવે. આ પ્રાર્થના અન્ય ભાષામાં હોય તો પણ ચાલે. એટલે કે હિન્દી, અંગ્રેજી, સંસ્કૃત પણ હોઈ શકે.

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ - 2 સાથી શબ્દ

તમે પાઠ્યપુસ્તકો અને પુસ્તકોમાં એવા શબ્દો વાચ્યા હશે જેમાં બે શબ્દોનો અર્થ સરખો થતો હોય. આવા સરખા અર્થવાળા શબ્દોને સમાનાર્થી શબ્દો કહેવાય છે. જેમ કે काया અને शरीर બંનેના સમાન અર્થ થાય છે. આવા સમાન અર્થ ધરાવતા હિન્દી ભાષાના શબ્દો શોધી તેની યાદી અહીં આપેલ જગ્યામાં તૈયાર કરવાની છે. હિન્દીમાં વાત કરવાના સમયે આ શબ્દોનો વારંવાર ઉપયોગ કરો અને તમારા મિત્રોને પણ આવા શબ્દો વાંચી સંભળાવો.

काया	शरीर

सूरज	सूर्य

सुंदर	खूबसूरत

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ 3 My advertisement

તમે રોજિંદા જીવનમાં વિવિધ ચીજવસ્તુઓ ખરીદતા હશો. દુકાન, બજાર, મેડિકલ સ્ટૉર, મોલ, રસ્તા પરની લારી કે ફેરિયા પાસેથી આવી ચીજવસ્તુઓ ખરીદતા હશો. તેમાં કેટલીક ચીજવસ્તુઓ છાપાં, મૅગેઝિન, ટીવી, મોબાઈલ, બૅનર, પાટિયા કે દિવાલ પરની જાહેરાત વાંચી તેના આધારે પણ ખરીદતા હશો. આવી જાહેરાતોમાં લોકોને ચીજવસ્તુઓની ખરીદીમાં થતાં લાભ,કયાં મળશે તે દુકાનનું સરનામું અને કંપનીનું નામ આપવામાં આવે છે. આપણે વારંવાર આવી જાહેરાતો સાંભળી-જોઈને ખરીદીના સમયે તેવી જ ચીજવસ્તુઓ ખરીદતાં હોઈએ છીએ. અહીં તમારે તમારી ચીજવસ્તુની બનાવટ (પ્રૉડક્ટ) વહેંચવા માટે કંપનીનું નામ, શું વેચવું છે અને તે ખરીદવાથી ગ્રાહકને કયો લાભ મળે તે માટે અંગ્રેજીમાં એક જાહેરાત બનવાવવાની છે. તમારી કંપની અને તમારી વસ્તુનું નામ સાથેની અંગ્રેજીમાં તૈયાર કરેલી જાહેરાત તમારા મિત્રોને બતાવો. મોટા ચાર્ટ પર પણ આ જાહેરાત વર્ગમાં લગાવી શકાય.

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ 4 : મારી વાર્તા

આપના ગામમાં, ઘરમાં, આજુબાજુ, પડોશમાં અને મિત્રો દ્વારા તમે બાળપણથી વાર્તાઓ સાંભળી જ હશે. આ પ્રકારની વાર્તાઓ આજે પણ માતાપિતા, દાદા-દાદીનાં મુખે કહેવાતી જ હશે. આવી સ્થાનિક વાર્તાઓ જે શાળાના પુસ્તકોમાં ન હોય અને સ્થાનિક બોલીમાં જે રીતે સાંભળી હોય તે આપને યાદ જ હશે. તમે તમારાં ઘરમાં કે ગામમાં કહેવાતી સ્થાનિક બોલીની સાંભળેલી વાર્તા નીચેના ભાગમાં લખો.

વાર્તાનું નામ : _____ કોની પાસેથી સાંભળી ? _____

- વાર્તામાંથી શું શીખવા મળે છે?

- વાર્તાનું કોઈ એક ચિત્ર દોરો.

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ - 5 શ્લોક

તમે અગાઉના ધોરણોમાં વિવિધ શ્લોકો વાંચ્યા હશે અને કંઠસ્થ પણ કર્યા હશે. ઘરે પૂજામાં પણ વિવિધ શ્લોકનું પઠન કરતા હશો. શ્રીમદ્ ભગવદ્ગીતાના શ્લોક પણ વાંચ્યા હશે. આપના શાળા પુસ્તકાલયમાં વિવિધ પુસ્તકો હશે જેમાંથી તમને શ્લોકનું વાંચન થતું હશે. વિવિધ શ્લોકનું વાંચન કરી, કંઠસ્થ કરી, કંઠસ્થ થયેલ શ્લોક અહીં નોંધો અને વર્ગખંડમાં મિત્રો સમક્ષ પ્રસ્તુત કરો.

ક્રમ	સંસ્કૃત શ્લોક

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ - 6 આપણા વૈજ્ઞાનિકો

તમે શાળા અને સમાજમાં વિવિધ એવા લોકોના નામ સાંભળ્યા હશે જેઓ મૂળ ભારતમાં જન્મ થયો હોય અને દેશ માટે ઉત્તમ કામ કર્યું હોય. આમાં સંતો, ડૉકટર, વકીલ, શિક્ષક, વૈજ્ઞાનિક, સૈનિક, સમાજસેવકોના નામ હશે. અહીં તમારે ભારતના એવા વૈજ્ઞાનિકો વિશે વાંચી-શોધીને માહિતી એકઠી કરવાની છે જેઓએ ભારતમાં વિજ્ઞાન ક્ષેત્રે કામ કર્યું હોય. તમારી શાળાના પુસ્તકાલયમાં આવા અનેક વ્યક્તિઓની વિગત હશે. તેની માહિતી મેળવો. આપેલ કોષ્ટકમાં તેમના નામ અને તેમણે કરેલી વિજ્ઞાન ક્ષેત્રની શોધ વિશે લખો.

ભારતીય વૈજ્ઞાનિકનું નામ	તેમણે કરેલ શોધ

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ - 7 who am I?

તમે તમારા ઘરનાં વડીલ સભ્યો અને મિત્રો કે પડોશમાં કયારેક વાતવાતમાં ઉખાણાં કે કોયડાઓ પૂછાતા સાંભળ્યા હશે. આવા કોયડાઓમાં સામાન્ય જ્ઞાન સાથે માહિતી પણ મળતી હોય છે. આવા ઉખાણાંને અંગ્રેજીમાં **Riddle** કહેવાય છે. આવાં ઉખાણાં આજુબાજુની ચીજવસ્તુઓ, વાહનો, ફળ-ફૂલ-શાકભાજી, પશુ-પક્ષી, સ્થળ, વ્યક્તિ કે સંખ્યા હોઈ શકે છે. અહીં તમારે આવાં વિવિધ ઉખાણાંઓ સાંભળી એકઠા કરવાના છે. પછી તેનું સરળ અંગ્રેજી કરી તે અહીં લખવાનું છે. તમે લખેલા ઉખાણાંઓ પ્રાર્થનાસભામાં પૂછો. શાળાના બુલેટિન બોર્ડ પર પ્રસ્તુત કરો.

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ : 8. મારું ગીત

આપના ગામમાં, ઘરમાં, આજુબાજુ, પડોશમાં તહેવારો, શુભ પ્રસંગોએ કે અન્ય ઉજવણીઓના સમયે તમે બાળપણથી લોકગીતો સાંભળ્યા હશે. આ પ્રકારનાં લોકગીતો હજી પણ આપના માતાપિતા, દાદા-દાદી, સગાંવહાલાંના મુખે ગવાતાં જ હશે. આવા સ્થાનિક લોકગીતો જે કોઈ પુસ્તકોમાં ન હોય પરંતુ માત્ર આપના ગામમાં સ્થાનિક રીતે જ ગવાતા હશે. આવા લોકગીતો પૈકી કોઈ એક કે બે લોકગીત નીચેના ભાગમાં લખો.

લોકગીતનું નામ : _____

- આ લોકગીતમાં શેના વિશે વાત કરવામાં આવી છે?

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ - 9 મારા પ્રશ્નો

તમે રોજિંદા જીવનમાં વર્તમાનપત્રો, ટીવી-રેડિયો કે મોબાઈલમાં સમાચાર અને બનતી ઘટનાઓ વિશે સાંભળતા-જોતા હશો. ટીવી પર ઈન્ટરવ્યુ અને જાહેરમાં પણ ક્યારેક એકબીજાને વાતચીત કરતાં તમે સાંભળ્યા હશે જેમાં માહિતી મેળવવા માટે પ્રશ્નો પુછાતા હોય છે. અહીં તમારે એક એવું ચિત્ર લગાવવાનું છે જેમાંથી તમે ઓછામાં ઓછા 15 પ્રશ્નો બનાવી શકો. તમારે આ ચિત્રના આધારે અહીં 15 પ્રશ્નોની નોંધ કરવાની છે. તમારે આ પ્રશ્નોના જવાબો લખવાના નથી. તમારી પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ બુકનું આ ચિત્ર તમારા મિત્રને બતાવી તેને આ પ્રશ્નો પૂછવાના છે. અને તેની પાસેથી જવાબ મેળવવાના છે.

ચિત્ર લગાવવાની જગ્યા

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ - 10 મેરે મુહાવરે...

તમે ક્યારેક ક્યારેક વાક્યોમાં એવા શબ્દો બોલતા સાંભળ્યા હશે જેમાં કોઈ શબ્દનો સાચો અર્થ ઉપયોગમાં ન લેવાતો હોય પણ તે શબ્દ દ્વારા કંઈક બીજું જ કહેવામાં આવતું હોય. જેમકે, ठोकर खाने के बाद ही कुछ लोगोकी आँखे खुलती है, अपने पैर पर कुल्हाडी मारना ! આ વાક્યોમાં આંખ ખુલવી અને પગ પર કુહાડી મારવી તે જુદો જ અર્થ દર્શાવે છે. આંખ ખોલવી એટલે સમજ આવવી અને પગ પર કુહાડી મારવી એટલે પોતાના પર જ આફત વહોરી લેવી તેવો ભાવાર્થ થાય છે. આવા હિન્દી ભાષાના શબ્દોને મુહાવરા કહેવાય છે. તમારે અહીં આપેલ જગ્યામાં આ પ્રકારના હિન્દી ભાષાના મુહાવરા શોધીને લખવાના છે.

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ - 11 વાર્તા

તમે નાનપણથી જ નાની-મોટી અલગ-અલગ પ્રકારની વાર્તાઓ સાંભળી હશે. ગુજરાતી સાથે હિન્દી, અંગ્રેજીમાં પણ વાર્તાઓ સાંભળતા હશો. ધોરણ 6 થી 8 માં પણ તમે સંસ્કૃત ભાષાની વાર્તાઓ વાંચી હશે. અહીં તમારે તમારા પાઠ્યપુસ્તકમાં ન આવેલ હોય તેવી કોઈ એક સંસ્કૃત વાર્તા અન્ય પુસ્તકમાંથી શોધીને આપેલ જગ્યામાં લખવાની છે. તમે લખેલી આ સંસ્કૃત વાર્તા પ્રાર્થનાસભામાં કે વર્ગ સમક્ષ વાંચી સંભળાવશો અને તેને શાળા બુલેટિન બોર્ડ પર પણ પ્રસ્તુત કરો.

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ - 12 જમીન વગરનો છોડ

તમારા ઘર કે શાળાના ક્યારામાં ફૂલ-છોડ કે શાકભાજી વાવતા હશો અથવા ઊગાડેલા જોયા હશે. ખેતર-વાડીમાં પણ અનેક પ્રકારના છોડ, ઝાડ ઉગેલા જોવા મળતા હશે. આ બધા માટે માટી (જમીન)ની તો જરૂર પડે જ ને? પણ અહીં તમારે એવા છોડ ઉગાડવાની માહિતી ભેગી કરવાની છે જેને માટીની જરૂર ન પડે અને માત્ર પાણીના આધારે જ ઉગી નીકળે. મનીવેલ આપણે બધા જાણીએ છીએ અને તેને આપણે બોટલમાં માત્ર પાણીમાં જ રાખીને ઉગાડીએ છીએ. આવા માત્ર પાણીમાં જ ઉછરતાં છોડને હાઈડ્રોપોનિક્સ કહેવાય છે. જળકૃષિ એટલે હાઈડ્રોપોનિક્સ. તમારે આવાં બીજા અનેક હાઈડ્રોપોનિક્સ છોડની માહિતી એકઠી કરવાની છે. મરી, ફુદીનો, ટામેટાં, કાકડી, લીલી ડુંગળી, તુલસી, પાલક, તડબૂચ, દ્રાક્ષ, કોબીજ, ગાજર, બ્રોકલી, લેમન ગ્રાસનાં છોડ પર પણ પ્રયોગ કરીને જોઈ શકાય છે કે જમીન વિના છોડનો ઉછેરી શકાય છે કે નહિ. જે-જે હાઈડ્રોપોનિક્સ છોડ તમારી આજુબાજુમાં હોય તેને પણ ઉછેરીને બતાવી શકાય. આવા પ્રકારનાં છોડ સૌ પ્રથમ કોણે શોધ્યા હશે? શા માટે શોધવાની જરૂર ઊભી થઈ હશે તેની રસપ્રદ માહિતી પણ જાણવા જેવી છે. આવી માહિતી શાળા પુસ્તકાલય, કમ્પ્યૂટર, હાડ્રોપોનિક્સ, ટીવી કે મોબાઈલ પરથી મેળવી વાંચો અને એક-બે છોડ ઉગાડવાની મજા મેળવો. વિશેની રસપ્રદ માહિતી અહીં નોંધો.

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ 13 : મારું પુસ્તક

આપના મિત્ર અને શિક્ષકની મદદ વડે શાળા અને વર્ગના પુસ્તકાલયના પુસ્તકો વાંચો. વાંચ્યા બાદ જે પુસ્તક આપને ગમ્યું હોય તેમાના કોઈ એક પુસ્તકની નીચે મુજબની વિગતો લખો. પુસ્તક વિશે લખેલી આ માહિતી તમને મદદ કરનાર મિત્ર અને શિક્ષકને બતાવો. આપ આ પ્રૉજેક્ટ દરમ્યાન પસંદ કરેલ પુસ્તકની માહિતી વર્ગ અને શાળાના પ્રાર્થના સંમેલનમાં પણ રજૂ કરી શકો છો.

- પુસ્તકનું નામ : _____
- લેખકનું નામ : _____
- પુસ્તકની કિંમત : _____
- પુસ્તકનાં કુલ પાનાંની સંખ્યા : _____
- પુસ્તકમાં આપેલ કુલ પ્રકરણો : _____
- પુસ્તકમાં સમાવેશ પાત્રોની ટૂંકી વિગત :

_____

_____

_____

_____

_____

- વાંચન દરમ્યાન તમને પુસ્તકની કઈ-કઈ બાબતો ગમી?

_____

_____

_____

_____

_____

- પુસ્તકનો સાર

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ - 14 My Product list

તમારાં ઘરની રોજિંદી જરૂરિયાતની ચીજવસ્તુઓ ખરીદવા માટે તમે તમારા ઘરના સભ્યો સાથે કે એકલા પણ જતા હશો. તમને નાની-મોટી ચીજવસ્તુઓ ખરીદવા મોકલે ત્યારે તમે અનુભવ્યું હશે કે જે તમારે જે વસ્તુ જોઈતી હોય તે અલગ-અલગ કંપનીના નામ પર મળતી હોય છે. તમે થોડા ઓછા ભાવે વધુ મળતું હોય કે કોઈ સ્કીમ કે ઑફર હોય તેને તમે પસંદ કરતા હશો. અહીં તમારે કોષ્ટકમાં આપેલ ચીજવસ્તુઓની જ અલગ અલગ ત્રણ કંપનીઓ, તેના ભાવ અને તેમાં કોઈ વિશેષ ફેરફાર હોય તો તે માહિતી અંગ્રેજીમાં લખવાની છે. આ માટે તમારે કોઈ ચીજવસ્તુ ખરીદવાની જરૂર નથી પરંતુ દુકાનની મુલાકાત લઈ દુકાનદાર પાસેથી માહિતી મેળવી લખી શકાય છે. તમે અંગ્રેજીમાં લખેલ અલગ કંપનીની ચીજવસ્તુના ભાવ તમારા મિત્રોના ભાવ સાથે સરખાવો.

Name of product	Name of company	Price	Any scheme or offer in this product
Biscuit			
Toothpaste			
Tea			

Washing powder			
Sugar			
Jaggery			
Bath soap			
Oil			

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ - 15 મારું મિલેટ (જાડાધાન્ય)

તમારા ઘરમાં રોજિંદા ખોરાક માટે બનતી સામગ્રીઓમાં શાકભાજી, ફળ, કઠોળ, અનાજ, ઘી-દૂધ-તેલ અને અન્ય જાડા ધાન્યો ઉપયોગમાં લેવાતા હશે. ઉત્સવ, ઉજવણી, એકટાણું, ઉપવાસ બાદ વિશેષ પ્રકારનાં આહારનો પણ ઉપયોગ થતો હોય છે. અહીં જાડા ધાન્ય એટલે કે મિલેટ પાકમાંથી બનતી વાનગીઓ અને તેના ઉપયોગ વિશે તમારે નોંધ કરવાની છે. દુનિયામાં વર્ષ **2023**ને આંતરરાષ્ટ્રીય મિલેટ વર્ષ તરીકે પણ ઉજવવામાં આવ્યું જેની માહિતી તમારી શાળા, વર્તમાનપત્રો કે મેગેઝિનમાંથી તમને મળી હશે. આ જાડા ધાન્ય (મિલેટ) માટે તમારાં ઘર, સગાંવહાલાં અને પડોશમાં રહેતા સભ્યોની મુલાકાત લેવી પડશે. વડિલો પાસે આ બાબતની માહિતી વધુ પ્રમાણમાં હશે. ગામની દુકાનોમાં આ પ્રકારના વિવિધ જાડા ધાન્ય (મિલેટ) પણ મળતા જ હોય છે. અહીં કોષ્ટકમાં આવા જાડાં ધાન્યનાં નામ આપેલા છે. રોજિંદા જીવનમાં ખોરાક તરીકે અને તેની વાનગી સ્વરૂપે ઉપયોગ થતા હોય છે. આપના ઘરમાં આમાંથી કયા કયા મિલેટનો ઉપયોગ થાય છે કે નહિ તે પણ જણાવવાનું છે. શક્ય છે કે આવા મિલેટને આપના વિસ્તારમાં કોઈ અલગ નામથી પણ ઓળખતાં હશે, તો તમારે તમારા વિસ્તારમાં જે નામ બોલાતું હોય તે પણ અહીં લખવાનું છે. અહીં આપેલ સિવાયનાં પણ કોઈ અન્ય મિલેટ આપના ધ્યાને આવે તો કોષ્ટકમાં આપેલ ખાલી જગ્યામાં તેના નામ નોંધો. મિલેટના ફાયદા જાણો અને મિત્રોને જણાવો તેમજ તમારા કુટુંબ/પરિવારના સભ્યોને પણ મિલેટના ફાયદા જણાવો.

નામ	તમારા વિસ્તારમાં કયા નામે ઓળખાય છે ?	બનતી વાનગીનું નામ	તમારા ઘરમાં જાડા ધાન્ય (મિલેટ)નો ઉપયોગ થાય છે ?
બાજરી			
રાગી(નાગલી)			
કાંગ			
જુવાર			
કોદરા(કોદરી)			
ચેણો (ચેનો)			
બંટી			
કુટ્ટુ			
રાજગરો			
સામો			
મોરૈયો			
લીલી કાંગણી			
ગાજરો(કુરી)			

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ : 16 મારું ગીત

આપના ગામમાં, ઘરમાં, આજુબાજુ, પડોશમાં તહેવારો, શુભ પ્રસંગોએ કે અન્ય ઉજવણીઓના સમયે તમે બાળપણથી લોકગીતો સાંભળ્યા હશે. આ પ્રકારનાં લોકગીતો હજી પણ આપના માતાપિતા, દાદા-દાદી, સગાંવહાલાંના મુખે ગવાતાં જ હશે. આવા સ્થાનિક લોકગીતો જે કોઈ પુસ્તકોમાં ન હોય પરંતુ માત્ર આપના ગામમાં સ્થાનિક રીતે જ ગવાતા હશે. આવા લોકગીતો પૈકી કોઈ એક કે બે લોકગીત નીચેના ભાગમાં લખો.

લોકગીતનું નામ : _____

- આ લોકગીતમાં શેના વિશે વાત કરવામાં આવી છે?

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ- 17 My quotation

તમે અલગ-અલગ પુસ્તકો, મેગેઝિન, વર્તમાનપત્ર (છાપા) કે મોબાઈલ પર વિવિધ સારા વાક્યો કે સુવિચારો વાંચ્યા હશે. આવા સુવાક્યો આપણને જીવનભર સારા રસ્તે લઈ જનાર બની રહેતા હોય છે. આવા સુવાક્યો તમે પુસ્તકોમાં, મહાપુરુષોના જીવન ચરિત્ર આધારિત ફિલ્મ અને કોઈના ભાષણમાં પણ સાંભળ્યા હશે. અંગ્રેજી ભાષાના સુવાક્યોને જ્યારે તમે સાંભળો કે વાંચો ત્યારે તેને અહીં લખવાના છે. અલગ નોંધપોથીમાં પણ આવા સુવિચારો લખી શકો છો.

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ - 18 શબ્દકોશ

તમારી આસપાસ પશુ-પક્ષી, ફળ-ફૂલ, વાહનો વિવિધ સાધનો વગેરે જેવી અનેક ચીજવસ્તુઓ પણ જોતા હશો. તમારી આસપાસમાં જોવા મળતી વિવિધ વસ્તુઓના ગુજરાતી નામની યાદી બનાવો પછી તેના સંસ્કૃત નામ લખો. તમારા મિત્ર સાથે સંસ્કૃત શબ્દોનો અભ્યાસ કરો.

ગુજરાતી	સંસ્કૃત	ગુજરાતી	સંસ્કૃત	ગુજરાતી	સંસ્કૃત

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ - 19 શબ્દ ઓળખ

તમે ગુજરાતી ભાષામાં ઘણીવાર એવા શબ્દો વાંચ્યા કે લખ્યા હશે જેની જોડણી અલગ-અલગ થાય તો તેનો અર્થ બદલાઈ જતો હોય છે દા.ત. દિન અને દીન. 'દિન'નો અર્થ થાય છે-દિવસ, જ્યારે 'દીન'નો અર્થ થાય છે-ગરીબ. એટલે કે ફકત માત્રા બદલવાથી શબ્દનો અર્થ બદલાઈ જાય છે. એટલે આપણે શબ્દોની જોડણી લખવામાં ખૂબ જ સાવચેતી રાખવી પડે. એક માત્રા કે શબ્દ બદલાવાથી કેટલો મોટો અર્થભેદ થઈ જાય તે સમજવું જરૂરી છે. આવું જ બીજુ ઉદાહરણ જોઈએ, તો 'સૂર' શબ્દનો અર્થ થાય છે - અવાજ કે સ્વર અને 'સૂળ' શબ્દનો અર્થ થાય છે - કાંટો. એક અક્ષર બદલવાથી અર્થ બદલાઈ ગયો. તમારે આવા શબ્દોની જોડી લખવાની છે અને તેમના અર્થ પણ લખવાના છે. તથા તેમનો ઉપયોગ કરીને વાક્ય બનાવવાના છે. શબ્દકોશ, જોડણીના જાણકાર મિત્રો અને વર્તમાનપત્રો કે પુસ્તકોમાં વિવિધ જગ્યાએ આપેલા આવા શબ્દોને શોધીને લખો.

દિન = દિવસ
વાક્ય : જન્મદિનની શુભકામનાઓ
દીન = ગરીબ
વાક્ય : મહેશને બધા દીન સમજતા હતાં.

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ 20 : મારું પુસ્તક

આપના મિત્ર અને શિક્ષકની મદદ વડે શાળા અને વર્ગના પુસ્તકાલયના પુસ્તકો વાંચો. વાંચ્યા બાદ જે પુસ્તક આપને ગમ્યું હોય તેમાના કોઈ એક પુસ્તકની નીચે મુજબની વિગતો લખો. પુસ્તક વિશે લખેલી આ માહિતી તમને મદદ કરનાર મિત્ર અને શિક્ષકને બતાવો. આપ આ પ્રૉજેક્ટ દરમ્યાન પસંદ કરેલ પુસ્તકની માહિતી વર્ગ અને શાળાના પ્રાર્થના સંમેલનમાં પણ રજૂ કરી શકો છો.

- પુસ્તકનું નામ : _____
- લેખકનું નામ : _____
- પુસ્તકની કિંમત : _____
- પુસ્તકનાં કુલ પાનાંની સંખ્યા : _____
- પુસ્તકમાં આપેલ કુલ પ્રકરણો : _____
- પુસ્તકમાં સમાવેશ પાત્રોની ટૂંકી વિગત :

_____

_____

_____

_____

_____

- વાંચન દરમ્યાન તમને પુસ્તકની કઈ-કઈ બાબતો ગમી?

_____

_____

_____

_____

_____

- પુસ્તકનો સાર

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ - 21 मेरी यात्रा

તમે આજ દિન સુધીમાં તમારા કુટુંબીજનો કે મિત્રો સાથે તમારા ગામથી બહારની એક કે વધુ દિવસોની મુસાફરી કરી હશે. આ પ્રવાસ, યાત્રા કે કોઈ મુલાકાત પણ હોઈ શકે છે. તમે આવો કોઈ યાત્રા/પ્રવાસ કર્યો હોય તો તેની વિગતો સાથે હિન્દીમાં યાત્રાનો અહેવાલ લખવાનો પ્રયાસ કરો. યાત્રા/પ્રવાસ કેટલા દિવસો કે સમય માટે હતો ? તમે કોની સાથે ગયા છો ? યાત્રામાં શું-શું કર્યું ? યાત્રા દરમ્યાન કેવા પ્રકારના અનુભવો થયાં તેની વિગતે વાત રજૂ કરશો. તમે લખેલ યાત્રાના અનુભવો તમારાં મિત્રો સાથે રજૂ કરો.

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ - 22 મારી મિલેટ વાનગી

તમારા ઘરે અને શાળામાં બનતા ભોજનમાં રોજિંદા ખોરાકની સામગ્રી અને ઉજવણી કે તહેવારે અવનવી વાનગીઓ બનતી હશે. આમાં બાજરી, જુવાર, નાગલી-રાગી, કોદરી, મોરૈયો અને કાંગ જેવાં મોટા અને નાના દાણાના જાડા ધાન્યો પણ ઉપયોગમાં લેવાતા હશે. આવા જાડા ધાન્યોને મિલેટ કહેવામાં આવે છે. ગત વર્ષ 2023ને સંયુક્ત રાષ્ટ્ર દ્વારા 'આંતરરાષ્ટ્રીય મિલેટસ' વર્ષ તરીકે જાહેર કરવામાં આવેલ. તમારા ઘરમાં પણ આ પ્રકારના મિલેટથી વાનગીઓ બનતી હશે. અહીં તમારે મિલેટમાંથી બનતી વાનગી વિશે તમારા ઘરેથી માહિતી મેળવી તે કઈ રીતે બનાવી શકાય તેની રીત (રેસીપી) લખો.

તમે પસંદ કરેલ મિલેટનું નામ : _____

આ મિલેટમાંથી બનતી વાનગીનું નામ : _____

આ વાનગી બનાવવાની રીત : _____

તમે પસંદ કરેલ મિલેટનું નામ : _____

આ મિલેટમાંથી બનતી વાનગીનું નામ : _____

આ વાનગી બનાવવાની રીત : _____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

તમે પસંદ કરેલ મિલેટનું નામ : _____

આ મિલેટમાંથી બનતી વાનગીનું નામ : _____

આ વાનગી બનાવવાની રીત : _____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ - 23 મારો પ્રયાસ

તમારી આજુબાજુમાં જો ગંદકી હોય તો?, કોઈ પાણીનો નળ ખુલ્લો મૂકીને જતા રહે તો? કોઈ ખુલ્લામાં કચરો ફેંકે તો?, પ્લાસ્ટિકની કોથળીઓ, પ્યાલા, ડિશ વગેરે રસ્તામાં ફેંકે તો? આવી બધી બાબતો તમને ગમતી નહિ જ હોય. લોકોમાં આના વિશે જાગૃતિ માટે વિવિધ પ્રયાસ કરવા જરૂરી છે. અહીં તમારે પાણી, વીજળી, વૃક્ષ, સ્વચ્છતા પ્રત્યે જાગૃતિ લાવવા માટે પોસ્ટર અને સૂત્ર બનાવવાના છે. આ માટે આ બુકમાં આપેલ જગ્યામાં કોઈ એક વિષય પસંદ કરી પોસ્ટર બનાવો અને તેની જાગૃતિ માટેના વિવિધ સૂત્રો લખો. તમે બુકમાં બનાવેલ પોસ્ટર અલગથી મોટા કાગળમાં બનાવી શાળામાં પ્રદર્શિત કરો. આ પોસ્ટર તમારા ગામમાં પણ લગાવી લોકોમાં જાગૃત્તિ માટેનો પ્રયાસ કરી શકાય.

જાગૃતિ માટે તમે પસંદ કરેલ વિષય : _____

આ વિષયનાં જાગૃતિ માટેના સૂત્રો : _____

પોસ્ટર :

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ - 24 સમીકરણ બનાવતા શીખો

તમે દ્વિ-ચલ સુરેખ સમીકરણ વિશે અભ્યાસ કરી ગયા છો. જેમ કે, દ્વિ-ચલ સુરેખ સમીકરણનું વ્યાપક સ્વરૂપ $ax + by + c$ છે. જેમાં x અને y ચલ છે અને a અને b સહગુણકો (પૂર્ણાક સંખ્યાઓ) છે. જ્યારે c એ અચળ પદ છે. વિવિધ માહિતીને દ્વિ-ચલ સુરેખ સમીકરણ સ્વરૂપે દર્શાવી શકાય છે. જેમ કે, બે સફરજન અને 3 કેળાની કુલ કિંમત 70 રૂપિયા છે. તો તેને $2x + 3y = 70$ સ્વરૂપે દર્શાવી શકાય છે. આમ તમે પણ વિવિધ માહિતીઓ આપતા દ્વિ-ચલ સુરેખ સમીકરણ બનાવવાનો પ્રયત્ન કરો જેમાં તમારા મિત્રોની ઉંમર, કસોટીના ગુણ, શાળામાં વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા વગેરેનો આધાર લઈ વિવિધ દ્વિ-ચલ સુરેખ સમીકરણ બનાવો.

ક્રમ	માહિતી	દ્વિ-ચલ સુરેખ સમીકરણ
1		
2		
3		
4		

5		
6		
7		
8		
9		
10		

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ - 25 અંધશ્રદ્ધા નિવારણ

તમારી આસપાસ ક્યાંક અંધશ્રદ્ધાની ઘટના બનતા જોઈ હશે. તમારા શિક્ષકની મદદથી તેમજ ઈન્ટરનેટના ઉપયોગથી અંધશ્રદ્ધા નિવારણની બાબતો એકઠી કરો. શાળામાં અંધશ્રદ્ધા નિવારણના પ્રયોગ કરો, જેમ કે નાળિયેરમાંથી રીબીન કાઢવી, લીંબુમાંથી લોહી વહાવવું જેવા અનેક પ્રયોગ/પ્રવૃત્તિઓ તૈયાર કરી વાલી મિટિંગ યોજી તેમાં પ્રસ્તુત કરો.

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ - 26 વેશભૂષા

શાળામાં તમારા મિત્રો સાથે વેશભૂષાનું આયોજન કરો. જેમાં ગાંધીજી, સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલ, સ્વામી વિવેકાનંદ, ભગતસિંહ, ચંદ્રશેખર આઝાદ, ઝાંસીની રાણી લક્ષ્મીબાઈ, ડૉકટર, પોલીસ, ખેડૂત, વકીલ, શિક્ષિકા, ફાયરમેન, સૈનિક, પોસ્ટમેન જેવા અનેક વેશભૂષા સાથેના પાત્રો ભજવો.

તમે જે જે વેશભૂષા કરી હોય તેમના વિશે અહીં ટૂંકી નોંધ કરશો. તમારો વેશભૂષામાં તૈયાર થયેલો ફોટો અને પાત્રનો ફોટો પણ ચોંટાડશો.

તમારો વેશભૂષામાં
તૈયાર થયેલો ફોટો

પાત્રનો ફોટો

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ - 27 સેવાભાવ

તમારા ફળિયા, ગામ કે મહોલ્લામાં વિવિધ સેવાકીય પ્રવૃત્તિઓ કરતાં વ્યક્તિઓ તમે જોયા હશે. તેઓ કઈ કઈ સેવાકીય પ્રવૃત્તિઓ કરે છે તેની નોંધ કરો. સેવાકીય પ્રવૃત્તિ સાથે જોડાયેલ સંસ્થાઓનાં નામ, સરનામા, સંપર્ક નંબર મેળવો. તમારા ફળિયા કે ગામમાં પ્રામાણિકતાનું ઉદાહરણરૂપ કોઈ બાબત ધ્યાને આવી હોય તો તે વ્યક્તિ/બાળકની રૂબરૂ મુલાકાત લો અને વિગતો જાણો.

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ - 28 મારો મિત્ર

તમારા ઘરની આસપાસ, ફળિયામાં કે ગામમાં દિવ્યાંગ વ્યક્તિ કે બાળક હોય તો તેની રૂબરૂ મુલાકાત લો. દિવ્યાંગ વ્યક્તિના જીવનઘડતરની વાતો જાણો. તેમના અનુભવો નોંધો. તેમનામાં રહેલી શક્તિઓ અને પ્રેરણાત્મક બાબતોની નોંધ કરો. તેમની સાથે મિત્રતાથી તેમને સહયોગી બન્યા હોય તેવી બાબત નોંધો.

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ - 29 સ્થાનિક સર્જન

તમારા ગામની સ્થાનિક વિશેષ પ્રવૃત્તિ કે જે અન્ય માટે પ્રેરણાત્મક હોય, વખાણતી હોય, તમારા ગામ કે વિસ્તારના ગૌરવ તરીકેની પ્રવૃત્તિ હોય, તમારા વિસ્તારની હસ્તકલા કે અન્ય કોઈ કલાકારીગરી અથવા વિશિષ્ટ સામગ્રી નિર્માણ કરવામાં આવતી હોય તેની સાથે જોડાયેલા વ્યક્તિઓની રૂબરૂ મુલાકાત લઈ તે સામગ્રી કે કલા મુજબની પ્રવૃત્તિ તમારી શાળામાં તૈયાર થાય તેવો પ્રયાસ કરો. તમે લીધેલી મુલાકાત અને પ્રખ્યાત વસ્તુ/કલા/સ્થળ વિશેની માહિતી ફોટોગ્રાફ કે ચિત્ર સાથે અહીં નોંધો.

- ફોટોગ્રાફ / ચિત્ર

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ - 30 વ્યસનમુક્તિ

'વ્યસન કરવાથી થતું નુકસાન' વિષયના ચિત્રો, નાનાં વાક્યો, સૂત્રો તૈયાર કરો. વ્યસનમુક્તિ માટે રેલીનું આયોજન કરો. વ્યસન દૂર કરવા અંગેના પ્રયાસ કરો. તમારા દ્વારા વ્યસનમુક્તિનું પોસ્ટર તૈયાર કરી શાળામાં તેમજ જાહેર સ્થળે લગાવો. અહીં ચિત્રો અને સૂત્રોની યાદી તૈયાર કરો. રેલીનો અહેવાલ પણ અહીં લખો.

- વ્યસનમુક્તિને લગતું ચિત્ર

- વ્યસનમુક્તિને લગતા સૂત્રો :

રેલીનો અહેવાલ

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ - 31 સ્વદેશી

હાલમાં તમે દંતમંજન તરીકે શાનો ઉપયોગ કરો છો ? તમે છેલ્લે ક્યારે દાતણ કર્યું ? તમે કયા કયા ઝાડની ડાળીના દાતણ કર્યા છે ? દાતણ કરી તેના અનુભવ નોંધો. ઝાડના દાતણનો સ્વાદ, ફાયદા નોંધો. તમારા મિત્રોને પણ દાતણનો અનુભવ કરાવો. તમારા ઘરના સભ્યોને પણ દાતણનો અનુભવ કરાવો. બાળદોસ્તો, નહાવા માટે તમે અલગ અલગ નામના સાબુઓનો પણ ઉપયોગ કરતા હશો. ઋતુ અનુસાર શરીર માટે ક્રીમ કે પાઉડરનો પણ ઉપયોગ કરતા હશો. શું આ બધી વપરાતી વસ્તુ ભારતમાં બનતી એટલે કે સ્વદેશી છે ? આવી ઘરમાં કેટલી વસ્તુઓ વપરાય છે ? તેની યાદી બનાવી તે કઈ કંપનીની છે ? અને તે કયા દેશમાં બનેલી છે ? તે વિગત નોંધો અને જાણો. પ્રયાસ કરો કે તમારા ઘરમાં ભારતમાં બનેલી વસ્તુઓનો વધુ ઉપયોગ થાય.

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ - 32 અંગદાન-મહાદાન

માણસના મૃત્યુ પછી તે શરીરને અગ્નિદાહ આપવામાં આવે છે અથવા તેને જમીનમાં દફનાવવામાં આવે છે. આમ દરેક વ્યક્તિના અંતિમ સંસ્કાર અલગ-અલગ રીતરિવાજ મુજબ કરવામાં આવે છે. હવે તમે કયાંક સમાચાર વાંચ્યા હશે કે ટીવીમાં જોયું પણ હશે કે વ્યક્તિના મૃત્યુ પછી તેમના અંગોનું દાન કરવામાં આવે છે. મૃત્યુના થોડા સમયમાં કરેલ અંગદાન અન્ય વ્યક્તિને નવી જીંદગી આપે છે. તમારા કુટુંબ, ફળિયા કે ગામમાં કોઈ વ્યક્તિના મૃત્યુબાદ તેમના અંગોનું દાન કરવામાં આવેલ છે ? માહિતી મેળવો. નજીકના દવાખાનામાં જઈ અંગદાન કરવાની પ્રક્રિયા કઈ છે તે જાણો, નોંધો અને અન્યને પણ આ માહિતી આપો.

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

મારો પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ કાર્ય

- પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિનું નામ : _____
- વિષય : _____
- પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ શરુ કર્યા તારીખ પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ પૂર્ણ કર્યા તારીખ અથવા દિવસો અથવા સમયગાળો: _____
- પ્રૉજેક્ટ દરમ્યાન ઉપયોગમાં લેવાયેલ સાધન-સામગ્રી : _____

_____

- પ્રૉજેક્ટમાં સહભાગી વ્યક્તિઓ : _____
- પ્રૉજેક્ટ દરમ્યાન શું-શું કર્યું? _____

- પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ પૂર્ણ કર્યા બાદ શું-શું જાણવા મળ્યું? _____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

- માહિતી લેખન, ફોટોગ્રાફ, ડ્રૉઇંગ માટેની ખાલી જગ્યા

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

મારો પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ કાર્ય

- પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિનું નામ : _____
- વિષય : _____
- પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ શરુ કર્યા તારીખ પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ પૂર્ણ કર્યા તારીખ અથવા દિવસો અથવા સમયગાળો: _____
- પ્રૉજેક્ટ દરમ્યાન ઉપયોગમાં લેવાયેલ સાધન-સામગ્રી : _____

_____

- પ્રૉજેક્ટમાં સહભાગી વ્યક્તિઓ : _____
- પ્રૉજેક્ટ દરમ્યાન શું-શું કર્યું? _____

- પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ પૂર્ણ કર્યા બાદ શું-શું જાણવા મળ્યું? _____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

- માહિતી લેખન, ફોટોગ્રાફ, ડ્રૉઇંગ માટેની ખાલી જગ્યા

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

મારો પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ કાર્ય

- પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિનું નામ : _____
- વિષય : _____
- પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ શરુ કર્યા તારીખ પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ પૂર્ણ કર્યા તારીખ અથવા દિવસો અથવા સમયગાળો: _____
- પ્રૉજેક્ટ દરમ્યાન ઉપયોગમાં લેવાયેલ સાધન-સામગ્રી : _____

_____

- પ્રૉજેક્ટમાં સહભાગી વ્યક્તિઓ : _____
- પ્રૉજેક્ટ દરમ્યાન શું-શું કર્યું? _____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

- પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ પૂર્ણ કર્યા બાદ શું-શું જાણવા મળ્યું? _____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

- માહિતી લેખન, ફોટોગ્રાફ, ડ્રૉઇંગ માટેની ખાલી જગ્યા

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

મારો પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ કાર્ય

- પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિનું નામ : _____
- વિષય : _____
- પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ શરુ કર્યા તારીખ પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ પૂર્ણ કર્યા તારીખ અથવા દિવસો અથવા સમયગાળો: _____
- પ્રૉજેક્ટ દરમ્યાન ઉપયોગમાં લેવાયેલ સાધન-સામગ્રી : _____

_____

- પ્રૉજેક્ટમાં સહભાગી વ્યક્તિઓ : _____
- પ્રૉજેક્ટ દરમ્યાન શું-શું કર્યું? _____

- પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ પૂર્ણ કર્યા બાદ શું-શું જાણવા મળ્યું? _____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

- માહિતી લેખન, ફોટોગ્રાફ, ડ્રૉઇંગ માટેની ખાલી જગ્યા

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

મારો પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ કાર્ય

- પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિનું નામ : _____
- વિષય : _____
- પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ શરુ કર્યા તારીખ પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ પૂર્ણ કર્યા તારીખ અથવા દિવસો અથવા સમયગાળો: _____
- પ્રૉજેક્ટ દરમ્યાન ઉપયોગમાં લેવાયેલ સાધન-સામગ્રી : _____

_____

- પ્રૉજેક્ટમાં સહભાગી વ્યક્તિઓ : _____
- પ્રૉજેક્ટ દરમ્યાન શું-શું કર્યું? _____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

- પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ પૂર્ણ કર્યા બાદ શું-શું જાણવા મળ્યું? _____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

- માહિતી લેખન, ફોટોગ્રાફ, ડ્રૉઇંગ માટેની ખાલી જગ્યા

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

મારો પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ કાર્ય

- પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિનું નામ : _____
- વિષય : _____
- પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ શરુ કર્યા તારીખ પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ પૂર્ણ કર્યા તારીખ અથવા દિવસો અથવા સમયગાળો: _____
- પ્રૉજેક્ટ દરમ્યાન ઉપયોગમાં લેવાયેલ સાધન-સામગ્રી : _____

_____

- પ્રૉજેક્ટમાં સહભાગી વ્યક્તિઓ : _____
- પ્રૉજેક્ટ દરમ્યાન શું-શું કર્યું? _____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

- પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ પૂર્ણ કર્યા બાદ શું-શું જાણવા મળ્યું? _____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

- માહિતી લેખન, ફોટોગ્રાફ, ડ્રૉઇંગ માટેની ખાલી જગ્યા

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

મારો પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ કાર્ય

- પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિનું નામ : _____
- વિષય : _____
- પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ શરુ કર્યા તારીખ પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ પૂર્ણ કર્યા તારીખ અથવા દિવસો અથવા સમયગાળો: _____
- પ્રૉજેક્ટ દરમ્યાન ઉપયોગમાં લેવાયેલ સાધન-સામગ્રી : _____

_____

- પ્રૉજેક્ટમાં સહભાગી વ્યક્તિઓ : _____
- પ્રૉજેક્ટ દરમ્યાન શું-શું કર્યું? _____

- પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ પૂર્ણ કર્યા બાદ શું-શું જાણવા મળ્યું? _____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

- માહિતી લેખન, ફોટોગ્રાફ, ડ્રૉઇંગ માટેની ખાલી જગ્યા

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

નોંધ

ઇકો ક્લબ અંતર્ગત શાળાકીય પ્રવૃત્તિઓ

માસ	થીમ	ધો: ૧ થી ૫	ધો: ૬ થી ૮	ધો: ૯ થી ૧૨
ઓગસ્ટ	વૃક્ષારોપણ ઝુંબેશ હરિયાળી મહોત્સવ ઉજવણી	• વૃક્ષારોપણ અને ઉછેર, સંવર્ધન • જળશક્તિ અભિયાન અંગે જાગૃતિ	• વૃક્ષારોપણ અને ઉછેર, સંવર્ધન • જળશક્તિ અભિયાન અંગે જાગૃતિ • મારી શાળા સુંદર શાળા સ્પર્ધા	• વૃક્ષારોપણ અને ઉછેર, સંવર્ધન • જળશક્તિ અભિયાન અંગે જાગૃતિ અનેપાણી બચાવો • મારી શાળા સુંદર શાળા સ્પર્ધા
સપ્ટેમ્બર	સ્વચ્છતા ઝુંબેશ ઉજવણી	• સ્વચ્છતા પખવાડિયા ઉજવણી, નજીકના વિસ્તારમાં જાગૃતિ માટેની રેલી	• સ્વચ્છતા પખવાડિયા ઉજવણી નજીકના વિસ્તારમાં • જાગૃતિ માટેની રેલી, જળશક્તિ અભિયાન અંગે જાગૃતિ • લોકગીત સ્પર્ધા • નિબંધ લેખન સ્પર્ધા	• સ્વચ્છતા પખવાડિયા ઉજવણી નજીકના વિસ્તારમાં • જાગૃતિ માટેની રેલી, જળશક્તિ અભિયાન અંગે જાગૃતિ • લોકગીત સ્પર્ધા • નિબંધ લેખન સ્પર્ધા
ઓક્ટોબર	વેસ્ટમાં થી બેસ્ટ ઝુંબેશ	• કાગળની બેગ બનાવવાની કામગીરી • વેસ્ટ મટીરિયલમાંથી આર્ટ અને ક્રાફ્ટ વર્ક • વેસ્ટમાંથી બેસ્ટ બનાવવાની સ્પર્ધા • પાણી, વીજળી અને અન્ય કુદરતી સંશાધનો બચાવોઅંગેની જાગૃતિ અભિયાન • વર્લ્ડ હેન્ડવોશ ડે અંગેની જાગૃતિ અને ઉજવણી	• વેસ્ટમાંથી બેસ્ટ બનાવવાની સ્પર્ધા • જુદા જુદા પ્રકારની વનસ્પતિનું એકત્રીકરણ • કાગળની બેગ બનાવવી • વેસ્ટમાંથી બેસ્ટ બનાવવાની સ્પર્ધા • પ્લાસ્ટિકની ખરાબ અસરો અને પ્લાસ્ટિકનો ઓછો ઉપયોગ કરવા અંગે સામાજિક જાગૃતિ • વર્લ્ડ હેન્ડવોશ ડે અંગેની જાગૃતિ અને ઉજવણી	• જમીનનો વધુમાં વધુ ઉપયોગ કરવા અંગે પ્રેરણા સંદર્ભે કામગીરી • વેસ્ટમાંથી બેસ્ટ બનાવવાની સ્પર્ધા • પ્લાસ્ટિકની ખરાબ અસરો અને પ્લાસ્ટિકનો ઓછો ઉપયોગ કરવા અંગે સામાજિક જાગૃતિ • વર્લ્ડ હેન્ડવોશ ડે અંગેની જાગૃતિ અને ઉજવણી
નવેમ્બર	રમતોત્સવ	• જુદા જુદા પ્રકારની રમતોનું આયોજન (વ્યક્તિગત અને સામૂહિક રમતો) • બાલદિનની ઉજવણી • ચિત્ર સ્પર્ધા	• એથ્લેટીક અને અન્ય રમતોની સ્પર્ધાનું આયોજન • બાલદિનની ઉજવણી • ચિત્ર સ્પર્ધા	• એથ્લેટીક અને અન્ય રમતોની સ્પર્ધાનું આયોજન • બાલદિનની ઉજવણી • ચિત્ર સ્પર્ધા
ડિસેમ્બર	વિજ્ઞાન અને ગણિત મેળો	• શાળાઓમાં વિજ્ઞાન અને ગણિત સપ્તાહની ઉજવણી	• શાળાઓમાં વિજ્ઞાન અને ગણિત સપ્તાહની ઉજવણી • કોયડા સ્પર્ધા • વિવિધ શૈક્ષણિક સામગ્રી/નમૂનાનું પ્રદર્શન	• શાળાઓમાં વિજ્ઞાન અને ગણિત સપ્તાહની ઉજવણી • કોયડા સ્પર્ધા • વિવિધ શૈક્ષણિક સામગ્રી/નમૂનાનું પ્રદર્શન
જાન્યુઆરી	પતંગોત્સવ અને સાંસ્કૃતિક પ્રવૃત્તિઓ	• પતંગ બનાવવાની હરિફાઈ • શાળામાં પતંગોત્સવ • શાળા શુશોભન • વર્ગ શુશોભન સ્પર્ધા	• પતંગ બનાવવાની હરિફાઈ • શાળામાં પતંગોત્સવ • શાળા શુશોભન • વર્ગ શુશોભન સ્પર્ધા	• પતંગ બનાવવાની હરિફાઈ • શાળામાં પતંગોત્સવ • શાળા શુશોભન • વર્ગ શુશોભન સ્પર્ધા
ફેબ્રુઆરી	પર્યાવરણ જાગૃતિ ઝુંબેશ	• પ્રેરણાદાયક વાર્તા સ્પર્ધા • શિક્ષકો દ્વારા જમીન, પાણી, હવા અને અવાજના પ્રદૂષણ વિશે જાગૃત્તિ • પર્યાવરણને લગતી વીડીયો અને શોર્ટ ફિલ્મ બતાવવી	• જમીન, પાણી, હવા અને અવાજના પ્રદૂષણ અંગે જાગૃતતા લાવવા માટેની ચિત્ર સ્પર્ધા, નિબંધ સ્પર્ધા, પોસ્ટર નિર્માણ,સૂત્રલેખન (સ્લોગન) બનાવવા • પર્યાવરણ ઉપર ચર્ચા અને પરિસંવાદ • પાણી, વીજળી અને બીજા કુદરતી સ્ત્રોતો બચાવવા માટે જાગૃતિના કાર્યક્રમ	• જમીન, પાણી, હવા અને અવાજના પ્રદૂષણ અંગે જાગૃતતા લાવવા માટેની ચિત્ર સ્પર્ધા, નિબંધ સ્પર્ધા, પોસ્ટર નિર્માણ, સૂત્રલેખન (સ્લોગન) બનાવવા • પર્યાવરણ ઉપર ચર્ચા અને પરિસંવાદ પાણી, વીજળી અને બીજા કુદરતી સ્ત્રોતો બચાવવા માટે જાગૃતિના કાર્યક્રમ

પ્રોજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ બુક

ધોરણ 9



ગુજરાત શૈક્ષણિક
સંશોધન અને તાલીમ પરિષદ
ગાંધીનગર

શિક્ષણનો અધિકાર
સમગ્ર શિક્ષા
સૌ ભણે, સૌ આગળ વધે

ગુજરાત શાળા શિક્ષણ પરિષદ
સમગ્ર શિક્ષા
સેક્ટર-૧૭, ગાંધીનગર.

આ સામગ્રી સમગ્ર શિક્ષા, ગાંધીનગર તરફથી વિનામૂલ્યે આપવામાં આવેલ છે. (વર્ષ - 2024-25)